



**دکتر سیامک قاسمی،**

مدیر عامل موسسه مطالعات اقتصادی نامداد

## ۸ چالش پیش روی اقتصاد ایران

در کمتر از دو ماه مانده به پایان سال ۹۶ اگر بخواهیم نگاهی گذرا به تحولات اقتصادی امسال داشته باشیم، آنچه بیش از هر چیزی خودنمایی می‌کند آن است که اقتصاد ایران با **چالش‌های چندجانبه و فراگیر درگیر است** و به نظر می‌رسد چالش‌های اقتصادی ایران به مرحله‌ای رسیده است که دیگر راه حل‌های صرفاً اقتصادی برای آن متصور نیست و تصمیمات سخت و پر هزینه سیاسی شاید تنها راه حل گذر از این جاده بس خطرناک باشد.

فارغ از راه‌حل‌ها و یا چرایی **نبود** یک اراده سیاسی همه جانبه و فراگیر برای ورود به دوره تصمیمات سخت و دلایل استمرار سیاست «**حفظ وضع موجود**» در هیات حاکمه ایران، بطور عمومی برخی از مهمترین چالش‌های امروز اقتصاد ایران عبارتند از :

1. خطر بازگشت تحریم‌های همه جانبه بسیار بیشتر از گذشته احساس می‌شود. به نظر می‌رسد ترامپ در کمتر از صد روز دیگر از برجام خارج شود و فشار لابی‌های آمریکایی، اسرائیلی و عربستانی به اروپا برای خروج از برجام بسیار بالاست. به گفته برخی شاهدان مجمع جهانی اقتصاد امسال در داووس سوئیس بیشتر مجمع تشکیل یک اجماع منطقه‌ای و بین‌المللی بر علیه ایران بوده است.

2. بنابر گزارش‌های بانک مرکزی و پیش‌بینی‌ها، پس از عبور از تاثیر اجرایی شدن برجام در بخش‌هایی همانند نفت و گاز و رشد اقتصادی ۱۲ درصدی سال گذشته، رشد اقتصادی در شش ماه اول امسال به ۴ درصد رسیده است. **رکود** بغیر از برخی صنایع بزرگ و خدمات در

دیگر بخش‌های اقتصادی بویژه در بخش‌های صنایع کوچک و متوسط فراگیر است و در نتیجه امکان کاهش بیکاری در بخش‌های مهمی از اقتصاد ناممکن به نظر می‌رسد.

3. پس از اعتراضات طی ماه گذشته و بحران موسسات مالی، دولت برای حل کوتاه مدت بحران‌ها دست در گاو صندوق بانک مرکزی کرده و به ادعای خودش تنها برای حل بحران شبکه بانکی کشور تاکنون ۱۱ هزار میلیارد تومان به پایه پولی کشور اضافه کرده است. این روند تازه و استفاده از پول بانک مرکزی در جهت پاسخ به اعتراضات مردمی همچون گرانی تخم مرغ یا بحران موسسات بانکی در کوتاه مدت سبب افزایش سرعت رشد نقدینگی و آغاز موج تورمی تازه در کشور می‌شود.

4. نوسانات ارز در دی ماه به اوج خودش رسیده است و فراتر از میزان افزایش قیمت و یا واقعی بودن قیمت، مومنتوم تغییرات و مشاهده نشانه‌های فراوان از آغاز موج تازه سفته بازی در بازار ارز خود از چالش‌های پیش رو است و بحران شبکه بانکی و افزایش تقاضای سفته بازی در بازار ارز ناشی از این بحران، خیلی زود می‌تواند کشور را وارد بحران نظام ارزی کند.

5. بحران شبکه‌های بانکی به اوج خود رسیده است و از اتاق‌های کارشناسی به میان مردم آمده است. تنش‌های ماه‌های اخیر نشان داده است که بحران شبکه بانکی می‌تواند پاشنه آشیل ساختار سیاسی ایران باشد و در صورت آغاز دومینو پدیده «هجوم بانکی» در شبکه موسسات و بانک‌های مجاز ابعاد بحران قابل تصور نیست.

6. بحران محیط زیست و بی آبی به اوج خود رسیده است. آلودگی شهرهای بزرگ و پدیده ریزگردها و کم آب ترین پاییز و زمستان ثبت شده در هفتاد سال اخیر در سال جاری، نشان از افزایش چالش و تنش‌های منطقه‌ای و قومیتی بر سر آب در ماه‌های آینده دارد.

7. بحران صندوق‌های بازنشستگی فراگیر شده و معوقات چند ماهه قشر آسیب‌پذیر بازنشسته در طی ماه‌های اخیر و ورشکستگی غیررسمی برخی از بزرگترین صندوق‌های بازنشستگی، از نشانه‌های این چالش فراگیر است.

8. شکاف و بی‌اعتمادی بین ملت و حاکمیت در سطح کلان افزایش یافته است و فساد ساختاری و سیستماتیک در ساختار قدرت، امکان همدلی و همراهی بخش‌های مهمی از مردم را با حاکمیت برای عبور از پیچ‌های سخت سال‌های آینده به حداقل رسانده است.

وقتی این ۸ چالش را در کنار چالش‌های ریز و درشت همانند بدهی‌های چندصد هزار میلیارد تومانی دولت و ساختار بودجه ناکارآمد و نارضایتی‌های سیاسی داخلی قرار می‌دهیم تنها می‌توان نتیجه گرفت که آسمان اقتصاد ایران شدیداً ابری است و شاید بحران‌های اقتصادی ایران دیگر راه حل اقتصادی ندارد!

شنبه، هفتم بهمن 1396

منبع: [موسسه اقتصادی بامداد](#)

## ۸ چالش پیش روی اقتصاد ایران



**ابراهیم عماد :**

در یادداشت فوق نویسنده محترم، بخوبی به برخی حقایق و واقعیاتی اشاره فرموده اند که در اصل همه آنها معلول هستند نه علت.

ضمناً در برخی از پاراگرافها ایشان از کلمه #حاکمیت و گاهی #مردم\_و\_حاکمیت، استفاده فرموده اند که صحیح آن #حکمرانی هست، زیرا حاکمیت از آن ملت (مردم) بوده و هست (اصل 56 قانون اساسی) و این ملت هست که برای اعمال حق حاکمیت حقوقی اساسی ای خود بصورت کاربردی در محیط اجتماعی، با انتخاب نمایندگان خود بعنوان «قانونگذار اساسی» (نه قانونگذار عادی) با توجه به نیازها و منابع موجود، مبادرت به تشکیل قوا نموده و مینمایند که در علم حقوق اساسی بصورت اصلی مسلم و زیر بنائی تحت عنوان «حق #حاکمیت\_ملت و قوای ناشی از آن (نه حاکم بر آن)» شناخته شده و در قانون اساسی کشورها وارد شده است که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز تیترا فصل پنجم آن به همین موضوع اختصاص داده شده است.

نویسنده محترم در پارگراف آخر، فرموده اند:

... می‌توان نتیجه گرفت که آسمان اقتصاد ایران شدیداً ابری است و شاید بحران‌های اقتصادی ایران دیگر #راه\_حل\_اقتصادی\_ندارد! .....

در پاسخ به این موضوع میتوان عرض کرد که علت بروز موارد هشت گانه یادشده فوق، فارغ از خطاهای فردی برخی مقامات در هر سه قوه موضوع اصل 57 قانون اساسی، ریشه در تعریف نامتناسب «نظام اقتصادی» کشور در اصل 44 قانون اساسی و برخی اصول دیگر قانون اساسی داشته و دارد، که برای همه آنها راه حل زیربنائی حقوقی اقتصادی اساسی وجود دارد که:

ابتدائاً نیاز به آموزش و افزایش آگاهی های ملت مخصوصاً در سطوح دبیرستان و دانشگاهها از بعد حقوقی اقتصادی اساسی بصورت پداگوژیک،

که بعد از آن، میتوان وارد پروسه بازبینی زیر بنائی در سیستم حکمرانی سه قوه ای و ضرورت گذر از سه قوه به پنج قوه که در لینک زیر :

<http://ebrahimemad.net/dc-fa/index-emad.htm>

در سایت علمی آموزشی و کاربردی حقوق اساسی بعنوان اصل چهارم از اصول پنجگانه زیر بنائی نگرشی نو به توسعه پایدار مطرح شده و ایجاد قوه مستقل اقتصادی و قوه مستقل فرهنگی اجتماعی که پیش نیاز تشکیل این دو قوه، نهادینه و اجرائی شدن سه اصل اولیه از اصول پنجگانه زیربنائی این نگرش نو به توسعه پایدار بوده و میباشد و نه ایجاد آن دو قوه جدید در کنار سه قوه منتسکیوئی فعلی موجود (مخصوصاً قوه مجریه آن به شکل فعلی آن) در کشورها، یا نسخه پیچی و کپی برداری از سیستم سکولاری برای سیستم حکمرانی دینی مبتنی بر فقه است.

در خصوص موضوع و راه حلهای زیربنائی ارائه شده، از عزیزان دعوت مینمایند به ترتیب از دو لینک زیر بازدید فرمایند و در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر در خصوصی و یا از طریق مسنجرهای ایمو، واتس آپ، وایبر و اسکایپ بصورت صوتی در فرصت مناسب در خدمت عزیزان خواهم بود.

<http://ebrahimemad.net/presentation-fa.html>

<http://ebrahimemad.net/5principes-fa.htm>

Telegram : @emad1956

0033651091615

شنبه، هفتم بهمن 1396

برابر با بیست و هفتم ژانویه 2018

-----

### موضوعات مرتبط :

اصل 44 قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نظام اقتصادی و ضرورت بازبینی حقوقی اقتصادی اساسی در متن آن

<http://ebrahimemad.net/deid-fa/emad-iran-constitution-article-44.html>

ضرورت استقلال بانک مرکزی بعنوان یک نهاد حاکمیتی حقوقی اقتصادی اساسی پولی

<http://ebrahimemad.net/deid-fa/nationaux-autres-icb-01-emad-independance-des-banques-centrales.html>

.....

بازگشت به بخش تبادل نظرها با دیگر صاحب نظران و محققان در حوزه های اقتصادی و حقوقی اقتصادی داخلی

سایت علمی آموزشی تخصصی حقوق اقتصاد بین الملل و توسعه

<http://ebrahimemad.net/deid-fa/discussions-jur-eco-nationales-fa.htm>

زیر مجموعه سایت علمی کاربردی

نگرشی نو به توسعه حقوقی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، اداری و اجرائی پایدار

<http://ebrahimemad.net/index-fa.html>